

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

від « 28 » квітня 2020 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ»**

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Наукового товариства
студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених ВНАУ
Протокол № 8
від « 23 » березня 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
інженерно-технологічного факультету
Протокол № 10
від « 22 » квітня 2020 р.

Вінниця 2020

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Лектор: Холодова Ольга Олексіївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри історії України та філософії ВНАУ.

Контакти: електронна адреса: kholodova.oa@gmail.com Моб.т. 096-436-01-56

Години прийому та консультацій: понеділок 9.30-11.30

Розміщення кафедри: м. Вінниця, вул. Пирогова, 5, корпус 5, 3 поверх, ауд. 538.

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів, отриманих здобувачами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено розробка аудіо-курсу, дистанційних online курсів для здобувачів з особливими освітніми проблемами інклюзивної освіти.

2. Опис навчальної дисципліни

«Теоретико-методологічні проблеми психології»

Кількість кредитів ЄКТС – 5;

кількість годин – 150 годин, у тому числі 32 аудиторних години: лекції – 16 год., практичні -16 год., 118 годин самостійної роботи.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – один семестр, IV семестр.

Згідно розкладу - <http://81.30.162.30/time-table/teacher?type=0>

4. Пререквізити і пост реквізити навчальної програми

Компонента «Теоретико-методологічні проблеми психології» належить до вибіркової навчальної дисципліни ОНП - 132 – Матеріалознавство.

- при вивченні даної компоненти використовуються знання, отримані з таких компонент (пререквізитів): «Інформаційні технології в наукових дослідженнях» «Українська мова в науці», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Філософія», «Психологія»;

Компонента «Теоретико-методологічні проблеми психології» є складовою частиною загальної системи знань із професійної підготовки майбутніх викладачів вищих закладів освіти. Вивчення курсу «Теоретико-методологічні проблеми психології» у закладі вищої освіти органічно продовжує формування особистості фахівця, сприяє формуванню професійної компетентності.

Після завершення вивчення курсу здобувачі набувають **фахові компетенції та програмні результати навчання:**

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі матеріалознавства, проводити дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Загальні компетенції:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК3. Розуміння значення дотримання етичних норм та авторського права

при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

Фахові компетенції:

ФК4. Здатність реалізувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем, пов'язаних з розвитком обробки металів тиском;

ФК7. Здатність керувати виробничим чи дослідницьким колективом з метою досягнення запланованого результату.

Програмні результати навчання:

РН 2. Інтегрувати існуючі методики та методи досліджень та адаптувати їх для розв'язання наукових завдань при проведенні дисертаційних досліджень;

РН 8. Дотримуватись етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності;

РН 9. Застосовувати логіку та методологію наукового пізнання.

Також вивчення даної компоненти формує у здобувачів вищої освіти ряд соціальних навичок (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни. Надати слухачам цілісну і логічно- послідовну систему знань про теорію і методологію психології, її загальні теорії, загальні принципи в психології та її базові категорії та проблеми.

5.2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у створенні необхідних умов для забезпечення методологічної та теоретичної грамотності аспірантів, що відображається у розумінні ними специфіки методології науки та психологічній практиці, її цілей та функцій, її співвідношення з філософською гносеологією, епістемологією та філософією науки.

5.3. Завдання вивчення навчальної дисципліни

Завдання навчальної дисципліни полягають в ознайомленні із сучасними теоретико-методологічними проблемами психології, поглибленні та розширенні знань аспірантів про основні поняття методології науки та загальний категоріальний апарат психології, а також засвоєнні зразків та оволодіння навичками методологічного та теоретичного мислення, закріплення уявлення про структуру психології як системи знань, сформувані уявлення про

парадигми психологічної науки (проблеми предмету, методу, пояснення).

5.4. Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Методологічні та теоретичні основи психології

Тема 2. Психологічні теорії особистості. Психоаналіз З. Фрейда

Тема 3. Психодинамічні теорії особистості А. Адлера, Е. Фромма, К. Хорні

Тема 4. Біхевіористичні та гуманістичні теорії особистості

Тема 5. Методологія психічних властивостей

Тема 6. Пізнавальні психічні процеси

Тема 7. Спілкування та управління конфліктами

Тема 8. Соціальні відносини та їх методологічні проблеми.

Лекційні заняття проводяться за методиками:

Бесіда; Співбесіда; Пояснення; Ділова гра; Метод проблемного навчання; SWOT-аналіз як метод розвитку аналітичної діяльності; Інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій (Google- презентації).

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	пр	ла б	ін д	с.р.		л	пр	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Атестація 1													
Психологія і методологія													
Тема 1. Методологічні та теоретичні основи психології	17	2	2			13	19	2				17	
Тема 2. Психологічні теорії особистості. Психоаналіз З. Фрейда	20	2	2			16	20		2			18	
Тема 3. Психодинамічні теорії особистості А. Адлера, Е. Фромма, К. Хорні	19	2	2			15	18					18	
Тема 4. Біхевіористичні та гуманістичні теорії особистості	19	2	2			15	18					18	
Разом	75	8	8			59	75	2	2			71	
Атестація 2													
Психічні властивості і процеси людини та соціально-психологічна взаємодія													

Тема 5. Методологія психічних властивостей	18	2	2			14	18		2			20
Тема 6. Пізнавальні психічні процеси	18	2	2			14	19					15
Тема 7. Спілкування та управління конфліктами	19	2	2			15	20	2				18
Тема 8. Соціальні відносини та їх методологічні проблеми	20	2	2			16	18					18
Разом	75	8	8			59	75	2	2			71
Усього годин	150	16	16			118	150	4	4			142

6. Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота є основним засобом оволодіння здобувачем навчального матеріалу у вільний від обов'язкових занять час.

Обов'язкова самостійна робота аспіранта включає:

- самопідготовку до лекційних та практичних занять;
- опрацювання нового та повторення раніше вивченого теоретичного матеріалу;
- виконання завдань на самостійну роботу: підготовка інформаційного повідомлення в усній, письмовій формі, складання опорного конспекту, графічне представлення матеріалу (складання схем, рисунків, графіків, діаграм), складання тестів та еталонних відповідей до них, створення матеріалів презентацій, проведення типових розрахунків за даними, отриманими на практичних заняттях;

- підготовку до усного опитування або тестування;
- підготовку до заліку.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення та закріплення знань здобувачів освіти, розвиток їх аналітичних навичок з проблематики навчальної компоненти.

Невичерпний перелік заходів може включати:

- самостійне вивчення з рекомендованого переліку додаткових теоретичних питань, нерозглянутих на лекціях;
- розв'язування додаткових задач за тематикою практичних занять;
- виконання творчих аналітично-розрахункових робіт;
- аналіз наукової публікації за визначеною викладачем темою;
- аналіз наукових матеріалів по заданій темі зі складанням схем та моделей на підставі отриманих результатів;
- поглиблений аналіз науково-методичної літератури (підготовка рецензій, анотацій на статтю або посібник, складання анотованого списку статей із відповідних журналів по галузі знань, аналітичний звіт з побудови наукової гіпотези за обраною аспірантом тематикою дослідження та ін.);

Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з компоненти може виконуватися у бібліотеці, читальних залах університету, навчальних

кабінетах, комп'ютерних класах, у домашніх умовах, у тому числі з використанням технологій дистанційного навчання та інтернет ресурсів. Перелік навчально-методичних матеріалів разом з рекомендованою науковою та фаховою й періодичною літературою, необхідний для забезпечення самостійної роботи аспірантів, наведено у пункті 7. Здобувач освіти в ході самостійної роботи може:

- самостійно визначати рівень (глибину) опрацювання змісту матеріалу;
- самостійно опрацьовувати додаткові теми і питання;
- пропонувати свої варіанти організаційних форм самостійної роботи;
- використовувати для самостійної роботи методичні та навчальні посібники та інші інформаційні ресурси понад запропонованого переліку;
- здійснювати самоконтроль результатів самостійної роботи (власними методами або запропонованими викладачем).

Навчальний матеріал компоненти, передбачений для засвоєння аспірантами у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який було опрацьовано під час проведення навчальних занять. Загальна кількість годин самостійної роботи, яка надається аспіранту для засвоєння навчального матеріалу компоненти, становить 118годин.

Основним завданням самостійної роботи аспіранта є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел. Самостійна робота аспіранта організовується шляхом вибору аспірантом теми реферату, написання реферату та доповіді з теми. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

Теми для індивідуальних завдань аспірантів

№ з/п	Назва теми
1	Системний аналіз методологічних підходів у психології (особистісний, віковий, індивідуальний, діяльнісний, системний)
2	Проблема методу в психології: кількісні та якісні методи дослідження в сучасній психології
3	Порівняльний аналіз провідних теорій особистості
4	Біхевіоризм та його роль у розвитку сучасних навчальних та психотерапевтичних технологій
5	Спілкування як базова категорія психології: розвиток механізмів взаєморозуміння та перцептивні помилки.
6	Соціально-психологічна взаємодія як умова розвитку особистості та суспільства
7	Психологічний аналіз соціальних відносин. Девіантна поведінка та маргінальна особистість.
8	Психологія конфліктної взаємодії

Індивідуальна робота

Індивідуальні завдання видані здобувачу вирішуються методами активного пошуку та розв'язку ситуаційних завдань, та містяться у методичних рекомендаціях щодо їх виконання. Після опрацювання здобувач звітує лектору про виконану індивідуальну роботу.

7. Список основної та додаткової літератури

Базова

1. Долинська Л. В. Загальна психологія: Хрестоматія. Навчальний посібник / Л.В. Долинська Л. В. та ін. - К: Каравела, 2017. – 640 с.
2. Калюжна Є.М. Теоретико-методологічні проблеми психології: навчальний посібник. - Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 136 с.
3. Козлова О.А. Соціальна психологія особистості та спілкування : практикум для здобувачів спеціальності 6.030101 «Соціологія» / О.А. Козлова – Харків : НТУ «ХП», 2017. – 172 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с.
5. Москаленко, В. В. Соціальна психологія [Текст]: підручник для здобувачів ВНЗ / В. В. Москаленко. – Вид. 2-е. – К.: ЦНЛ, 2008. – 688 с. (базове джерело інформації).
6. Рибалка В.В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ: Талком, 2017. 245 с.

Допоміжна

1. Kholodova O. O. Ways to improve the psychological culture of student youth /Colloquium-journal. №8 (95), 2021. Część 2. (Warszawa, Polska) P.34-39.
2. Kholodova O. O. Axiological model of psychological assistance for student youth /Colloquium-journal. №8 (95), 2021. Część 2. (Warszawa, Polska). P.39-44.
3. Холодова О.О. Використання аксіологічної моделі у процесі надання психотерапевтичної допомоги. Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південного наукового центру НАПН України. Педагогіка і психологія. Київ. №1-2/ СХІІ, Січень-квітень, 2013, С. 104-106.
4. Холодова О.О. Особливості надання психологічної допомоги здобувачській молоді в сучасних умовах. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2020, Випуск 63. С.215-219.
5. Холодова О.О. Комунікаційна компетентність – основа професіоналізму спеціаліста в сфері маркетингу туризму. Географія та туризм: Науковий збірник. Київ: Альтерпрес, 2011, Вип. 13. С.166-173.
6. Холодова О.О. Ціннісні аспекти комунікації в сфері маркетингу туризму. Географія та туризм: Науковий збірник. Київ: Альтерпрес, 2011. Вип. 13. С.44-51.
7. Kholodova O. O. Social-psychological aspekt of psychological assistance /Colloquium-journal. №14, 2021. Część 2. (Warszawa, Polska) P.41-47.

Інформаційні ресурси

1. <http://psychologiya.com.ua/knigi-po-psixologii.html>
2. <http://psychologiya.com.ua/psixologicheskij-slovar.html>
3. <http://chitalka.info/psy.html> – Електронні підручники онлайн «Психологія».
4. <http://psyh.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart>
5. <http://osvita.ua/school/psychology/> – освіта.ua.
6. <http://www.meta-ukraine.com> – Мета – українська пошукова система.
7. <http://management.com.ua>.
8. <http://www.login.kpi.ua/> - Електронний кампус
9. www.gumer.info
10. www.Psylib.kiev.ua

8. Контроль і оцінка результатів навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології» використовуються такі види контролю:

1. *Поточний контроль* – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на практичних заняттях, перевірки виконання тестових завдань тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння здобувачем навчального матеріалу, який охоплюється темою практичного заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. *Самоконтроль* призначений для самооцінки аспірантами якості засвоєння навчального матеріалу з компоненти (розділу, теми). Формою здійснення цього виду контролю є проходження аспірантами тестування за кожною темою компоненти в мережі Інтранет ВНАУ;

3. *Рубіжний контроль*, формою якого є атестація;

4. *Оцінка результатів самостійної роботи* як важливого компоненту навчального процесу, керованого під час індивідуально-консультативної роботи викладача з аспірантом;

5. *Підсумковий семестровий контроль* – здійснюється у формі заліку відповідно до графіка освітнього процесу шляхом визначення ступеню засвоєння здобувачем навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдання поточного контролю.

Підсумкова оцінка з компоненти виставляється за 100-бальною шкалою згідно з

«Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному аграрному університеті». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Оцінка рівня роботи здобувача під час поточного контролю здійснюється у межах 35- 50 балів.

Оцінка рівня виконання самостійної роботи (виконання індивідуальних творчих завдань) оцінюється у 20 балів.

Результати заліку оцінюються у 100-бальній системі. Вага заліку у

підсумковій оцінці становить (автоматизоване електронне тестування) – 30 балів.

Визнання результатів набутих у неформальній/інформальній освіті здійснюються до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено опанування освітнього компонента.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Самостійна робота (виконання індивідуальних творчих завдань)	Підсумковий тест	Сума
T1	T2	T3	T4	A1	T5	T6	T7	T8	A2	20	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Рейтингова оцінка за шкалою компоненти «Методика викладання у вищій школі»

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Рейтингова оцінка за шкалою навчального закладу (абсолютна кількість балів за компоненту)
A	Зараховано	90 – 100
B	Зараховано	82-89
C		75-81
D	Зараховано	66-74
E		60-65
F X	Незараховано з можливістю повторного складання	35-59
F	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням компоненти	0-34

9. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (підтвердження документально) дозволяється перескладання пропущених тем курсу.

Політика щодо дедлайнів і прездачі:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання здійснюється відповідно до визначених термінів;

- засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється

під час складання підсумкового контролю;

- пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується аспірантом (співбесіда, есе- завдання тощо);

- пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, аспірант відпрацьовує згідно з графіком консультацій;

- перездача здійснюється з дозволу відділу аспірантури та докторантури за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності:

Політика академічної доброчесності здійснюється згідно з Положенням про академічну доброчесність у Вінницькому національному аграрному університеті від 21 жовтня 2019 року.

<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-pro-akademichnu-dobrochesnist--.pdf>

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Крім того, підсумковий семестровий контроль здобувачів освіти може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання університету; з метою контролю виконання завдань екзамену в дистанційній формі викладач має право протягом усього заходу користуватись засобами інформаційно-комунікаційного зв'язку, які дозволяють ідентифікувати здобувача освіти (Zoom, BigBlueButton, Google Meet, Viber тощо).